

MEMO**Yliopistojen tohtorikoulutusverkoston tapaaminen 3/2015****Aika:** Keskiviikkona 30.9.2015 klo 14.30-17.00**Paikka:** Oulun yliopisto, Linnanmaa, Hallintorakennuksen kokoustila HR144.**Kutsutut:**

Sukunimi	Etunimi	Tehtävä	Yliopisto
Ahvenniemi	Anneli	Erityisasiantuntija	Aalto-yliopisto
Voutilainen	Kati	Suunnittelija	Aalto-yliopisto
Barner-Rasmussen	Wilhelm	Tutkijakoulun johtaja	Hanken
Ihonen	Markku	Yliopistonlehtori	Tampereen yliopisto
Nuutinen	Olli	Koordinaattori	Tampereen yliopisto
Jakkula	Annikka	Koordinaattori	Lapin yliopisto
Juntti	Markku	Tutkijakoulun dekaani	Oulun yliopisto
Juppo	Virpi	Tutkijakoulun koordinaattori	Vaasan yliopisto
Juslin	Anu	Tutkimuksen kehittämispäällikkö	Tampereen teknillinen yliopisto
Järvelä	Sirpa	Erikoissuunnittelija	Taideyliopisto
Liikanen	Anu	Tutkimuksen kehittämispäällikkö	Itä-Suomen yliopisto
Oksanen	Tuula	Tutkijakoulukoordinaattori	Jyväskylän yliopisto
Perttunen	Annu	Tutkijakoulukoordinaattori	Oulun yliopisto
Pinta	Elise	Tutkijakoulukoordinaattori	Turun yliopisto
Saris	Nina	Tutkimushallinnon asiantuntija	Helsingin yliopisto
Virkki-Hatakka	Terhi	Kehityskoordinaattori	Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Kallio	Pia-Maria		Åbo Akademi

Vierailijat:

Etäyhteydellä Heikkinen	Erja	opetusneuvos	Opetus- ja kulttuuriministeriö
----------------------------	------	--------------	--------------------------------

Käsitteltävät asiat:

- 1 Tervetulosanat (Tutkijakoulun Dekaanin Markku Juntti)
- 2 Tohtoritarpeen arviointi (Opetusneuvos Erja Heikkinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö)
"Tieteellinen ja taiteellinen jatkokoulutus nykyisessä korkeakoulu- ja tiedepolitiikan ilmastossa"
 - Taustalla koulutustarvearviointi
 - Suomen tilannekuva
 - koulutus pitäisi saada takaisin nousuun
 - tarvitaan erilaisia keinoja osaamisperustan ylläpitämiseksi
 - Hallituksen odotus: Korkeimmin koulutettujen pitäisi pystyä kääntää suomen bkt- ja viesti nousuun
 - Kuka vastaa tehtävistä ratkaisusta ja yksilöiden oma vastuu?
 - Suomen korkeakoulun rahoituksen kapeus (lukukausimaksut)
 - Arviointia ja asemoitumistietoa ulkoapäin
 - Suomi 1. tai 2. joka osiossa
 - Suomessa paljon tutkijoita
 - Sipilän hallitusohjelma, osaaminen ja koulutus
 - Poliitiikan toimet eivät ole koskeneet lainkaan tohtorikoulutusta (3. sykli),
 - Valmistuva tohtorin ollessa 34 v+ ei ole kilpailuvaltti (uran aloittaminen viivästyy) - > nopeammin työelämään pitäisi koskea myös tätä sykliä, niin kuin kaikki muutkin teot (esim. HOPS, ja ei väli vuosia maisterin jälkeen)
 - OKM 2015:
 - Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten verkosto
 - T&K-panostukset todella suuret suhteessa bkt, mutta jakautuneet epätasaisesti
 - Yhteistyö ei kumuloidu yksityiselle sektorille
 - Raskaasti julkisesti rahoitettuja, joista edes läheiset eivät toimi keskenään
 - mikä rooli nykyisillä tohtoriohjelmilla ja tutkimuslaitoksilla ja esim. AMK-kanssa

- Työttömät tutkijankoulutetut työnhakijat (TEM-tilastointi)
 - työllistyy paremmin kuin korkeakoulutetut
 - silti tilanteen pitäisi johtaa muutoksiin autonomissa yliopistoissa
 - työnantajakulttuurinmuutos hidask, pienet mikroyritykset (joita on 70%) eivät helposti palkkaa korkeakoulutettuja
 - Tutkimuksen vapaus on subjektiivinen oikeus
 - Tilaa vielä sille, että valintakriteerit entisestään selkenevät ja ovat läpinäkyvämmät
 - akateemisen henkilöstön täytyy innostua tutkijakoulutuksesta niin, että laatu pysyy hyvänä
 - Alakohtaiset työttömät
 - OKM seuraa työttömyyttä hyvin tarkasti
- Hallitusohjelman tavoitteita (kärkihanke 5 korkeakoulujen ja elinkeinoelämän vahvistuva yhteistyö innovaatioiden kaupallistamiseksi)
 - korkeakouluilta ja tutkimuslaitoksilta edellytetään esitys työnjaosta sekä tiedekuntien ja tutkimusyksiköiden yhteistyöstä
 - korkeakoulujen pääomittaminen
 - osaamiskeskittymät
 - tutkimustulosten kaupallistaminen
 - 20% maisterimäärän lasku? kandiditutkinto työelämäkelpoiseksi
 - oppivelvollisuuden jälkeisen koulutuksen pitäisi olla suuremman osan kansasta suoritettu
- OKM:n Ramboll-consulting- kysely tohtoreille tohtorikoulutuksen vaikuttavuudesta, onko verrattu ja oltu tietoisia Aarresaari-kyselystä?
 - tarkistetaan päällekkäisyys
- Yliopistojen tulee itse päättää alakohtaisista painotuksista tohtorikoulutuksessa (toki pitäisi mielellään liittyä tutkimuksen painoaloihin)
- Kalvot wikiin

3 UniOGS - lyhyt esittely (Juntti)

- Ihonen: kv-/euroopan mittakaavassa on kovasti variaatiota miten bolognanprosesseja toteutetaan, suomessakin toteutetaan niin kovasti eri tavoin, pian aika tehdä selkeää vertailua (EUA innovative doctoral training –raportti), miten voitaisiin oppia toisiltamme? Oulun-malli todella radikaali
- Ahvenniemi: toimikuntien – tohtoriohjelmien – pääaineiden –suhde toisiinsa?

4 Toisen tohtorintutkinnon suorittaminen läheiseltä alalta. (Juntti / Perttunen/OY)

- Alustus: Oulun yliopistossa on noussut keskusteluun jo ulkomaisen tohtorintutkinnon suorittaneiden asema tutkijakoulussa opinto-oikeuden hakijana ja näiden opiskelijoiden aikaisempien opintojen hyödyntäminen tulevassa tutkinnossa, kun aiempi tohtorintutkinto on tehty läheisellä tieteenalalla. Asiaan liittyy ainakin seuraavat periaatteelliset kysymykset:
 - Onko perusteltua ottaa tohtoriopiskelijaksi henkilö, jolla on jo mahdollisesti hyvinkin läheiseltä tieteenalalta ulkomainen tohtorintutkinto? Kuinka määritellään läheinen tieteenala?
 - Kuinka varmistetaan, että tehty tutkimus eroaa riittävästi jo tehdystä tutkimuksesta eli tehdään selkeästi kaksi eri väitöskirjatutkimusta?
 - Milloin on vielä moraalisesti oikein suorittaa toinen tohtorintutkinto eikä työskennellä tutkijatohtorina?
- Aalto: samalla koulutuslallalla ei voi suorittaa toista samanlaista/saman tasoista tohtorintutkintoa, koska pitää antaa uutta osaamista
- JY: lisätty valintaperusteisiin, ettei myönnetä opinto-oikeutta toiseen samansisältöiseen jatkotutkintoon, joka hakijalla jo on. Tiedekunnan johtoryhmä arvio tutkintojen samansisältöisyyden ja pyytää tutkijakoulun johtoryhmältä lausunnon
- TTY: Ongelma esim. kun FT (fysiikka) TKT (fysiikka)
- HY: Ulkomaiset (esim Kiina) on saanut tulla, mutta kotimaisia mielellään ei

- TaY: osaamisperustainen ajattelu jos viedään oikein pitkälle, ei tutkinnolla ole kuin formaali merkitys, meidän pitää olla ylpeitä omasta tutkimuksesta ja huolehtia, että laatu säilyy. "Läheisten aineiden määrittely" mahdoton tehtävä!
- Unifi:lle voisi heittää klausuuli/suositus asiasta, että tulisi kansallinen konsensus asiasta vai yliopistojen tutkintosääntöön muotoileminen (esim voitaisiin määritellä / kuvata menetelmä kuka voi määritellä / kuka päättää)
- => Ongelma tiedostettu eri yliopistoissa, koitetaan muodostaa ehdotelma asiasta Unifi:n (Leena Wahlfors) jatkokäsitteltäväksi, ehdotukset wikiin

"Opiskelu-oikeutta ei voida myöntää toiseen samansisältöiseen jatkotutkintoon, joka hakijalla jo on. Kun hakijana on henkilö, jolla on tohtorintutkinto, tiedekunta arvioi tutkintojen samansisältöisyyden ja pyytää tutkijakoulun johtoryhmältä lausunnon ennen opiskelijaksi hyväksymistä." – Opiskelijavalinnan yleiset valintaperusteet vuoden 2016 valintoihin, Jyväskylän yliopisto

5 Etiikan verkkokurssin valmistelu ja tilannekatsaus (Markku Ihonen/TaY)

- Melkein kaikki osat valmiina (osat seuraa tutkimuksen kaarta)
- Markku lähettää osoitteen, johon kaikki pääsee tutustumaan
- ohjausryhmä kokoontui 3.10. ja keskustelivat minipilotoinnista -> tämän mukaan voidaan edetä, jatketaan yleisellä tasolla, tieteenalakohtaisia juttuja ei huomioida
- osaamisperustaisen mukainen kurssikuvaus tehdään
- parhaillaan tehdään asiantuntijahaastatteluja, HY:tutkimusperustainen pilotti, muita yliopistoja mukana
- AMK:t tulossa tähän aktiivisesti mukaan
 - heille kelpaa kurssi sellaisenaan ja haluavat tulla maksamaan
- Kurssi voidaan ottaa käyttöä vuoden 2016 alusta alkaen
- TTY hoiti kurssivastaavan palkan syksy 2015
- Kurssin omistajuus?
 - Yliopistojen kurssi, TENK hyväksyy osaltaan
- Kurssin hinta
 - Ylläpito: yliopistot suorittavat kertamaksun, jonka jälkeen saa käyttää niin paljon kuin haluaa sopimuskauden ajan
 - Hallinnollinen tuki: Weboodi-kirjaukset
 - Sisällöllinen tuki: lähiopetus, tuutorointi
 - kustannukset ei tule olemaan yliopistoa kohtaan hirveä iso (välittömät palkkakustannukset 45 000 / 75 000 kokonaisuus), TSV
 - jatkossa joudutaan tekemään varmaan myös suomenkielinen versio ja ehkä maisterikoulutukseen sopiva palikka, joka saattaa lisätä kustannuksia
- Kysymyksiä
 - Miten kurssi pyörii?
 - n. 2kk toteutuksia, yhdessä n 700 opiskelijaa 3-4-yliopistosta, 3 krt/v. vuodessa 2100 opiskelijaa
 - Henriikka voi toimia fasilitaattorina
 - Halutaanko suorittaa moduuleittain (joka olisi pedagogisesti viisasta)
 - esim. tohtorikoulutuksen alussa tekee jotain, ja myöhemmin jotain
 - toiminnallinen rationaliteetti ei mahdollista moduuleittain
 - miten alakohtaiset yliopisto-opetukset niveltäisivät tähän?
 - Voisiko olla alkumoduuli, joka kaikille pakollinen?
 - Kurssi rakenne tehty niin, että yliopistot voivat ottaa tämän eri tavalla käyttöön
 - täysin itsenäinen
 - osana yliopistokohtaista koulutusta, esim ryhmät (yo-opettaja voidaan kouluttaa)
 - kansallinen yhteistyö
 - HY ja LY ovat kiinnostuneita Henriikan palveluksista, TTY ja Aalto myös, mutta rahoista ei voi sanoa
 - Onko tosiaan niin, ettei ole yhteistä tietojärjestelmää/alustaa kansallisesti

6 Muut asiat

- Tohtorikoulutusverksto ja kansainväliset kaksoistutkinnot tohtorikoulutuksessa –workshop (Tuula Oksanen/JY)

- Mitä reunaehdoja sopimuksille tulisi asettaa laadullisesta ja eettisestä näkökulmasta, jotta tutkimukset olisivat yhtä laadukkaita kuin muut tohtorintutkimukset
 - Workshop järjestetään seuraavan tohtorikoulutusverkoston tapaamisen yhteydessä (25.11)
 - Saris ilmoittaa paikan (HY)
- Terminologia tohtorikoulutuksessa (Markku Ihonen/TY)
 - Nimityksiä monenlaisia, jopa yliopistojen sisäisissä raporteissa kirjava termistä
 - Opiskelijasana ongelmallinen (esim työkkäri)
 - TaY: kaikki ovat väitöskirjatyöntekijöitä
 - Eurooppa: doctoral student & PhD candidate
 - HY: termiä pohdittu kauan (student vain candidate?) yliopistotason viestinnässä student , koska candidate monesti tarkoittaa pidemmällä olempaa
 - TTY: student
 - Aalto: Candidate (kun palkattu) tohtorikoulutettava
 - UAE: nuorempi tutkija (candidate)
- Opinto-oikeuden keston rajaaminen tohtorikoulutuksessa (Saris)
 - Unifi-rehtorikerhossa ollut keskusteltavana ja saanut vihreää valoa, valmistelussa Unifissa
 - halutaan takautuvasti voimaan (voi olla perustuslaillisia ongelmia)
 - pitää miettiä määrittely osa-aikaisten osalta
- Barnes-Rasmussen: Aallon huippujen – kysely epäonnistunut, kiinnostus tutkimusperustaisesta kyselystä? Seuraavaan kokoukseen profPyhältö esittelemään tutkimusperustaista tohtorikoulutuskyselyä, josko sen voisi ottaa kansalliseen käyttöön.
- Ahvenniemi: on yritetty määritellä kuinka monta julkaisua väitöskirjassa, yliopistotasolla monesti ”tyypillisesti” (tulkitaan monesti vähintään), tieteenalakohtaisesti on voitu määritellä tarkemmin
- Seuraava tapaaminen 25.11.